

заповнення первинних документів по окремих операціям підприємства, а закінчать його заповненням бухгалтерських регістрів і фінансової звітності того ж підприємства. Тренінг проходить у кілька етапів. На першому етапі студенти отримують вихідні дані, з яких знайомляться з підприємством, початкові залишки господарських засобів підприємства та джерел їх утворення, господарські операції за певний період діяльності підприємства.

Другий етап складається з комплексу практичних завдань, виконання яких дозволить студентам засвоїти методику й техніку організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. Другий етап передбачає відображення господарських операцій у журналі реєстрації, на рахунках бухгалтерського обліку, в оборотних відомостях і формах звітності підприємства. Результатом третього етапу є визначення та характеристика чинників, що впливають на результати діяльності підприємства, а також визначення його фінансового стану на основі показників звітності. Особливо важливим на цьому етапі тренінгу є вміння чіткої аргументації запропонованих студентами висновків і пропозицій щодо діяльності підприємства. За кожним етапом проводиться оцінювання активності та практичної участі студентів у вирішенні поставлених завдань.

У процесі створення тренінгів з дисципліни «Бухгалтерський облік» слід враховувати деякі особливості: теоретичний матеріал повинен охоплювати основні, додаткові та спеціальні питання, що подаються у вигляді опорних конспектів із посиланням на джерела інформації. Це буде спонукати студентів самостійно опрацьовувати додаткові і спеціальні питання курсу, оскільки без їх вивчення буде важко вирішити практичні ситуації тренінгового заняття.

Таким чином, тренінг дає можливість студентам проявити свої теоретичні знання для вирішення практичних завдань. За допомогою цього методу студенти опановують способи обробки інформації про діяльність підприємства, вчать чітко розуміти зміст облікових процедур, вільно володіти технікою подвійного запису при відображенні змісту операцій у системі рахунків бухгалтерського обліку, мають можливість максимально наблизитися до реальної діяльності підприємства та поєднати теорію і практику.

Свірко С.В., д.е.н., професор кафедри обліку в кредитних і бюджетних установах та економічного аналізу, директор Інституту обліку

ФОРМУВАННЯ НАУКОВИХ ВЕКТОРІВ МАЙБУТНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ОБЛІК В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ»

Бухгалтерський облік в бюджетних установах відіграє беззаперечно важливу роль у формуванні інформаційно-аналітичного забезпечення економіки України в цілому, та державних фінансів і бюджетного процесу, зокрема. Вірність такої тези частково підтверджує близько шестидесятитисячний кількісний склад розпорядників бюджетних коштів за Державним і місцевими бюджетами України, які, як відомо, відповідно до Бюджетного кодексу України і є бюджетними установами [1]. Вагомість вказаної складової національної облікової системи формує необхідність у обов'язковому викладанні дисципліни «Облік в бюджетних установах» для спеціальності 6509 «Облік і аудит» на бакалаврському рівні. Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» відзначається усталеною традицією ініціювання формування та реалізації новаційних шляхів удосконалення викладання дисципліни «Облік в бюджетних установах». Слід зазначити, що з набуттям університетом статусу самоврядного (автономного) дослідницького університету у 2010 року наукова складова підготовки студентів набула нового розвитку, у тому числі в межах науки «Облік в бюджетних установах» [2].

Наука «Облік в бюджетних установах» є складовою наукових дисциплін у підготовці бакалаврів за спеціальністю «Облік і аудит». Процес навчання має комплексний характер, а тому включає лекційні та практичні заняття, індивідуально-консультативну роботу викладачів, самостійну роботу студентів і, на завершення, підсумковий контроль [3]. Мета вказаного наукового спрямування полягає в засвоєнні слухачами теорії і практики бухгалтерського обліку бюджетних установ у повному її обсязі з використанням різноманітних методів навчання та контролю. Відповідно до мети визначено коло завдань науки, а саме: вивчення теоретичних основ обліку бюджетних установ; ознайомлення із завданнями обліку за різними його напрямками; засвоєння методики реєстрації облікової інформації на різних стадіях і за різними напрямками обліку бюджетних установ; опанування механізму логічного одержання показників (складання бухгалтерських проведення); ознайомлення з особливостями обліку витрат і методики калькулювання послуг бюджетних установ; визначення проблемних питань обліку бюджетних установ і шляхів їх вирішення. Предметом бухгалтерського обліку в бюджетних установах є наявність і рух бюджетних коштів в процесі здійснення господарської діяльності. Після опану-

вання даного наукового спрямування студент повинен знати: економічну сутність об'єктів бухгалтерського обліку в різних за профілем бюджетних установах, систему їх оцінки і класифікації; зміст нормативно-правових документів, які регламентують облік у бюджетних установах; методику обліку основних об'єктів. Студент повинен уміти: складати специфічні первинні бухгалтерські документи; заповнювати бухгалтерські регістри; робити різні розрахунки з бухгалтерського обліку; складати типові бухгалтерські проведення.

Слід зазначити, що науково-дослідницька робота студентів за сучасних умов виступає невід'ємною складовою навчального процесу вищих навчальних закладів України, що «...сприяє інтеграції зусиль наукової, освітньої та виробничої діяльності в підготовці фахівців, тобто реалізує одну із засад Болонського процесу, а саме: єдність освіти і наукових досліджень» [4]. Набуття науковим спрямуванням «Облік в бюджетних установах» дієвої реальної наукової складової потребує наскрізної її реалізації за всіма видами процесу навчання, а отже в межах лекційних і практичних занять, індивідуально-консультативної роботи викладачів, самостійної роботи студентів. Первісним етапом (за логікою побудови начального процесу) вочевидь мають виступити лекційні заняття, на яких відбувається ознайомлення студентів з загальними та специфічними об'єктами обліку виконання кошторисів, завданнями їх обліку, методичними та первинними організаційними його положеннями. Через обмеженість загальної кількості лекційних занять (24 год. на 12 тем) пропонується наприкінці кожної теми презентувати в аудиторії міні інформаційно-проблемну лекцію на предмет формування проблеми трансформації існуючої облікової системи обліку в бюджетних установах в контексті відповідних її об'єктів на тлі процесів модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі (тривалість 5–10 хв.). За умов реалізації такого підходу, студенти набувають первісних навичок із постановки проблеми наукового дослідження, ознайомлюються з новітніми позиціями бюджетного обліку, що вступають в силу з 2015 року, отримують інформацію для здійснення порівняння діючої та очікуваної до впровадження з вказаного терміну методик. Зазначені позиції уможливають ефективну реалізацію наукової складової навчального процесу та інноваційних технологій його розвитку, а отже сприятимуть забезпеченню підготовки конкурентних фахівців з обліку і креативних особистостей [5, 6].

Література

1. Інформація щодо кількості установ та організацій, включених до Єдиного реєстру розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів станом на 21.01.2013 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://treasury.gov.ua/main/uk/publish/article/155105>. — Заголовок з екрана.
2. Деякі питання надання вищим навчальним закладам статусу самоврядного (автономного) дослідницького національного університету: Постанова КМУ № 76 від 3.02.10 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: - http://kneu.edu.ua/get_file.php?id=95
3. Робоча навчальна програма з науки «Облік в бюджетних установах» для спеціальностей 6509 «Облік і аудит», 6509/1 «Облік і аудит в АПК» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: - http://kneu.edu.ua/ua/Information_for/students/metod/kokbuea. - Заголовок з екрана.
4. Фролова М.Е. Нетрадиційні форми навчання студентів як засів формування їхньої дослідницької компетентності [Електронний ресурс] / М.Е. Фролова // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології. Збірник наукових праць. — №2. — 2010. — Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Apdup/2010_2/2-3-28.pdf. — Заголовок з екрана.
5. Павленко А.Ф. Програми інноваційного розвитку університету — акценти розставлені. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://sarkneu.at.ua/news/rektor_kneu_im_v_getmana_pavlenko_programi_innovacijnogo_rozvitku_universite_tu_akcenti_rozstavleni/2011-10-05-159. — Заголовок з екрана.
6. Стратегія розвитку ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» на 2010–2015 роки. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: kneu.edu.ua/userfiles/general_information/strategy_kneu.doc. — Заголовок з екрана.

Старченко Н.М., асистент
кафедри обліку в кредитних і бюджетних установах
та економічного аналізу

ОСНОВНІ СКЛАДОВІ ТА ЦІННІСТЬ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Навчально-освітня система сьогодення потребує переходу до більш гуманістичних принципів організації навчально-виховного процесу, принципів загальнолюдської моралі. Це забезпечить подолання психологічного насилля, якого все ще зазнають студенти. Авжеж, без відповідних вимог ви-